

\$50 mesečne mezde za tri in pol milijona religijnih delavcev!

Nič več ne bodo prejeli, da ne bo konkurence s privatnimi industrijami. Priataši Rooseveltove administracije so izjavili v zbornici, da mora biti religijna mezda tako nizka, da ne bo nikogar v privatnih industrijah mikalo po tem delu in da bodo religijni delavci sami skrbeli, da si čim prej poiščejo boljše zaslužek v privatnih industrijah! V Illinoisu je štirinajst odstotkov vse armade brezposelnih v Ameriki

Washington, D. C., 24. jan. — Tri in pol milijona brezposelnih delavcev, katerim federalna vlada odvzame relief in jih uposlji pri javnih religijnih delih, bo pri tem delu prejelo petdeset dolarjev mesečne mezde. To je prišlo na dan večeraj med ostro debato v nižjo kongresni zbornici, kjer bo najbrž še danes sprejet načrt religijne dela, za katero je vlada določila štiri milijarde in 800 milijonov dolarjev izdatkov v prihodnjem fiskalnem letu.

Zbornični odsek za apropiacije je naznanil, da bo vlada storila vse, kar bo v njeni moči, da ne bo tekmovala s privatnim kapitalom. Mezda religijnih delavcev mora biti tako nizka, da ne bo mikala nobenega delavca v privatnih industrijah in da bodo religijni delavci primorani delati le toliko časa, dokler ne bodo boljše plačane dela v privatnih industrijah! ...

V mnogih primerih bodo morali religijni delavci zapustiti svoj sedanji dom in se preseliti daleč v drugo državo. Nekatera religijna dela se lahko začnejo v enem mesecu. V državi Illinois je danes 14 odstotkov vseh brezposelnih delavcev na reliefu.

Kongresnik Connery (demokrat iz Massachusettsa), predsednik zborničnega odseka za delo, je napadel predlagano mesečno mezdo \$50 kot "skebno mezdo" in naznanil je, da bo v zbornici zahteval zvišanje te mezde na stopnjo, katera prevladuje pri takih delih v privatnih rokah.

Se 12 Rusov mora v zapor

Moskva, 24. jan. — F. D. Medved, šef sekcije za domače zadeve v Leningradu, in enajst njegovih pomočnikov je bilo večeraj obsojenih v zapor od treh do desetih let v zvezi z atentatom na Kirova. Medved in tovariši so bili obtoženi, da so zanemarili svoje dolžnosti in slabo pazili na varnost Kirova. — Številno kaznovanih oseb v tej aferi je doslej sledeče: 117 je bilo ustreljenih in 55 kaznovanih z zaporom in deloma z izgnanstvom v Sibirijo.

Nasilja v stavki pekarskih delavcev

Newark, N. J. — Aretacije 25 pekarskih delavcev in napad, ki so ga izvršili pobojniki National Biscuit Co. v tem mestu, je bil prvi nasilni čin v stavki 5500 delavcev pri tej kompaniji, ki je izbruhnila v njenih podjetjih v Newarku, New Yorku, Philadelphiji, Atlanti in Yorku, Pa.

Sovjeti brisali kmetom dolgov

Moskva, 24. jan. — Sovjetska vlada je odpuščala kmetom v kolhozih (kolektivnih farmah) brez malega pol milijona rubljev dolgov. Ta dolg je bil narejen, ko je vlada dala kolhozom kredit za nove stroje, semenje in druge potrebščine. Največ tega dolga je bilo v Ukrajini.

NOVA JAPONSKA INVAZIJA KITAJ-SKEGA OZEMLJA

Sanghaj, 24. jan. — Japonske vojaške čete, ki so mirovale nekaj mesecev, so spet začele prodirati na severnem kitajskem teritoriju v provinci Čahar. Japonci obstreljavajo tri utrjena kitajska mesta Kujuan, Tungšee in Tušinkov; obenem mečejo bombe na ta mesta in okolice iz zraka. Sovjetski predstavniki so vznemirjeni, kajti česte napadene province vodijo naravnost v Kalgan in Urgo v Mongoliji, ki je pod kontrolo sovetov.

Zmaga organiziranih voznikov

Cleveland, O. — Sedemdesetna stavka, ki jo je oklicala unija voznikov, je rezultirala v kapitalaciji delodajalcev. Pristali so na zvišanje tedenske mezde za deset odstotkov in druge zahteve.

Silen mraz v Sev. Ameriki, silna vročina v Južni

73 stopinj pod ničlo v Kanadi in 105 vročine v Argentini

Chicago, 24. jan. — Strahovita zima, ki je hotela zlomiti vse rekorde, je zadnje tri dni opazila Severno Ameriko od arktičnih delov Kanade do tropskih, s palmami obraščenih bregov Atlantika ob Mehikem zalivu. Silen mraz pod ničlo (Fahrenheit) je bil po vsem zapadu, srednjem zapadu, severozapadu in deloma po vzhodu Združenih držav, južne in jugozapadne kraje je pa obiskal sneg, ko je temperatura padla pod stopinjo ledišča (30 F).

V Chicago je bilo danes zjutraj 8 pod ničlo, severno od Chicago 20 do 30 pod ničlo, v Wisconsinu in Minnesoti 30 do 50 in v Iroquis Fallau, Ont., Kanada, je termometer zaznamoval 73 pod ničlo. Popoldne je mraz v Illinoisu nekoliko odnehal.

V južnih državah in ob vzhodni obali Atlantika je večeraj divjal snežni vihar, ki je pokril pokrajine od Virginije do Maina z debelimi zameti. V New Yorku je padlo 16 palcev snega. Na jugu sta sneg in nenavaden mraz dosegla Alabama, Georgijo, obe Karolini in severno Florido, odkoder poročajo o veliki škodi na farmah; val zime je zadel tudi Texas. Edina Kalifornija je ostala nedotaknjena.

Na jugozapadu, v krajih ob reki Mississippi, je pa mrzlo deževje povzročilo povodnji in nekaj ljudi je utonilo, na tisoče družin je pa izgubilo streho.

V kontrastu s silnim mrazom v Severni Ameriki pa čitajte sledeče poročilo iz Južne Amerike, kjer imajo poletje: Buenos Aires, Argentinijska, 24. jan. — Večji del Južne Amerike se kuha v silni vročini. V Cordobi je bilo večeraj 105 stopinj vročine.

Domače vesti

Star pionir umrl
Rib Lake, Wis. — Zadnje dni je v bolnišnici v Medfordu umrl John Jerman, star 79 let in doma iz Pake pri Črnomlju v Beli Krajini. V Ameriki je bil 52 let in brez malega polovico tega časa je živel v Calumetu, Mich., kjer je prva leta rudaril in kasneje farmaril, drugo polovico pa na farmi v tukajšnji bližini. Podlegel je mrtvoudu. Tu zapuša staro ženo Marijo Jerman, v Chicagu sina in tri hčere, v Evelethu, Minn., pa dve hčeri in poleg tega celo vrsto vnukov in vnukinj ter mnogo sorodnikov v Calumetu.

Odšli v bolnišnico

North Chicago. — V bolnišnici v Rochesterju, Minn., sta se podali Helena Jereb in Silvija Ternovec iz tukajšnje naselbine. Jerebova, ki je članica društva 119 SNPJ, je tukaj prestala dve operaciji in bila je štiri najstkrat v domači bolnišnici. Zeleti je, da bi končno okrevala.

Odpotoval na zapad

Chicago. — Charles Pogorelec, tajnik JSZ in upravitelj Proletarca, je večeraj odpotoval na ameriški zapad po agitacijskih poslih v zvezi s listom in organizacijo. Obiskal bo Colorado, Novo Mehiko, Californijo, Oregon, Washington, Montana, Wyoming in Utah.

Nesreča v gozdu

Calumet, Mich. — Joseph Shalit iz Osceole se je poškodoval v gozdu, ko je sekal drevo, ki je padlo nanj in mu zlomilo tri rebra.

Nov grob v Clevelandu

Cleveland. — Nagle smrti je umrla Mary Susel, stara 45 let in doma iz Merina pri St. Petru na Krasu. Zapuša četa in tri otroke.

Visoka služba za rojaka

Cleveland. — Inženir Louis L. Drašler je bil zadnje dni imenovan za divizijskega inženirja okraja Cuyahoga. Doslej je bil uslužben pri državnem oddelku za ceste.

Nov grob na zapadu

Glenn, Mont. — Tu je umrl Stefan Kambič, star 72 let in doma od Semiča v Beli Krajini. Tu je bil 50 let in zapuša četa in štiri sinove.

Relijni delavci v N. J. pozvani na stavko

Newark, N. J. — Državna federacija brezposelnih in Federacija religijnih delavcev sta pozvali na stavko vse religijne delavce v državi New Jersey. Organizirani religijni delavci zahtevajo minimalno plačo \$18 na teden za navadne delavce in unijsko lestvico za izurjene. Nadalje skrajšanje tednika na 24 ur in pravico samcev in samice do uposlenosti brez diskriminacijske socialisti, komunisti in šteje. Stavkarjem so objubili povilne unije.

Brezposelni pike-tirajo religijne

Marion, Ill. — Ker religijni administrator okraja Williamson noče priznati in imeti odnošajev s pritožbenim odborom tukajšnje postojanke Illinois Workers Alliance, organizacije brezposelnih, so njeni člani pričeli piketirati religijno postajo. Za državno policijo, ki je bila poklicana, da straži postajo, se ne zmenijo. Niti za intimidacije. Voditeljem so zagrozili z aretacijo, če ne prenehajo s piketiranjem.

LEŠTVA IZDELANA S HAUPTMANN-NOVIM ORODJEJEM

Flemington, N. J., 24. jan. — Zaključek državne evidence proti Hauptmannu se je zavlekel za en dan s pričanjem federalnega strokovnjaka Arthurja Koehlerja za les. Koehler, ki je direktor federalnega lesnega laboratorija v Madisonu, Wis., je ves večeraj dan porabil s pojasnjevanjem in tolmačenjem najdobjih podrobnosti v zvezi z lestvo, katero je ugrabitelj rabil, da je lahko slezal skozi okno v sobo Lindberghove hiše in ukradel otroka.

Koehler je imel pred seboj v sodni dvorani lestvo iz treh delov, katero je ugrabitelj pustil v bližini Lindberghove hiše, imel je kos deske iz podstrešja Hauptmannove hiše in imel je Hauptmannovo mizarско orodje, predvsem obličje, ki je bil najvažnejši. Strokovnjak je oblal s tem obličjem, nakar je pokazal porotnikom pod povečalnim steklom znake, ki jih je pustil obličje na gladini deske; ti znaki niso vidni s prostim očesom, ampak pod povečalnim steklom se dobro opazijo. Enaki, do pičice enaki znaki so bili vidni na lestvi, kar je bil dokaz, da je bila lestva izdelana s Hauptmannovim obličjem.

Drugi dokaz, ki ga je Koehler demonstriral in ki je presenetil porotnike in celo sodnika, je absolutna enakost lesa v dveh kosih: v kosu, ki je vdelan v lestvi in v kosu deske iz Hauptmannovega podstrešja. To izpričuje, da je Hauptmann porabil eno desko iz svojega podstrešja, ko je delal lestvo, katera je bila potem priložena k oknu Lindberghove hiše in puščena v bližini hiše.

Hauptmannovi odvetniki so napeli vse sile, da bi ovrgli Koehlerjeve pojasnitve in dokazovanja; neprestano so vztrajali, da takega eksperta ni na svetu, ki bi mogel dognati zvezo različne lesa, toda sodnik je zavrgel vse njihove ugovore in dovolil Koehlerju, da je pričal do konca.

Sovjetski kongres zboruje

Moskva, 24. jan. — Sedmi vseunjski kongres sovetov se začne jutri v Moskvi, da pregleda delo sovjetske vlade zadnjih štiri let. Leta 1931 je bil zadnji kongres te vrste, ki je teoretično najvišja oblast v Sovjetski uniji. Navzočih bo 1500 delegatov iz vseh krajev Rusije, ki so jih izvolila pokrajinska sovjetska zborovanja.

Avtni mehaniki izboljševali izdelanje

St. Paul, Minn. — Stavka avtnih mehanikov v tem mestu in Minneapolisu je bila odpravljena, ko so podjetniki pristali na nekatere zahteve. Garaž-

Brezposelni čikaški delavec, ki bi rad vstopil v restavracijo, da potolaži prazen želodec, a nima denarja.

JEKLARSKA KORPORACIJA GROZI Z NASILSTVI

Vsi aktivni unionisti so nevarni boljševeiki, katera je treba izgnati iz mesta

UNIJA HOČE TAKOJŠNJE VOLITVE

Duquesne, Pa. — (FP) — "V tem mestu je dosti dreves in tudi vrvi se lahko dobe." Ta stavek je najznačilnejši v uvodniku, ki ga je prinesel list "Duquesne Times", ki je pod kontrolo U. S. Steel korporacije, na prvi strani. Uvodnik je bil objavljen, ko je federalni delavski odbor razpisal volitve v tukajšnjih tovarnah omenjene korporacije.

Krajevna unija jeklarskih delavcev, članica Amalgamated Assn. of Iron, Steel & Tin Workers, je odgovorila na ta izbruh v glasilo jeklarske korporacije s pozivom, naj se delavci pripravijo na volitve, ki jih je razpisal vladni odbor in katerim se korporacija protivi. Vprašala je že za injunkcijo na sodišču s namenom, da prepreči volitve.

Uredniški štab "Timesa", ki je zapretil z drhalskim nasiljem aktivnim unijskim voditeljem, posnema Hearstovo časopisje v Pittsburghu, ki grmi o "rdeči nevarnosti". V očeh tega štaba so uradniki krajevne unije jeklarskih delavcev tolpa komunistov, "hunkijev", lopovov, med katerimi je tudi nekaj zamorcev in vse je treba izgnati iz mesta.

"Vsi ti so prav tisti pošteni delavci, ki garajo že leta in leta v tovarnah jeklarske korporacije," se glasi izjava unije. "Dokler trpijo neznoano izkoriščanje, prizanjaštvo in diskriminacije, so po mnenju njih gospodarjev dobri delavci. Kakor hitro pa se skušajo organizirati, se izrečejo za boj v svrhu izboljšanja svojega položaja, jih korporacija zmerja s komunisti in prevratnimi elementi, katere je treba obesiti na bližnje drevo."

Krajevna unija je bila zastopana na zadnji konferenci Amalgamated asociacije, ki se je izrekla za enforsiranje zahtev, katere so bile sprejete na njeni letni konvenciji. Te zahteve vključujejo dolar plače na uro, šesturnik, trideseturni delovni teden, priznanje unije, odpravo kompanijske unije in sprejetje Lundeenovga načrta socialnega zavarovanja.

nim delavcem so garantirali najmanj 30 ur dela na teden in 65c plače na uro za mehanike s štiritletno prakso. Priznali so tudi unijo.

NOVA ŠTAVKA OBLACILNIH DELAVCEV V BOSTONU?

Boston. — (FP) — Če se podjetniki ne premislijo, bo sredi prihodnjega meseca, ko poteče pogodba, zajela stavka vso oblačilno industrijo ženskih oblačil. In znamenja ni nobenega, da se bodo podjetniki premislili.

Sedem velikih družb je pismeno obvestilo osrednji odbor krojaške unije International Ladies Garment Workers, da ne mislijo več obnoviti pogodbe, ki poteče 15. februarja. Ostali tovarnarji, ki so organizirani v Boston Cloak & Suit Manufacturing asociaciji, so pa unijo sporočili, da so pripravljene obnoviti pogodbo le, če pristane na redukcijo mezd za 10% in uvedenje dela od kosa.

Ob času tega poročila unija se ni objavila svojega stališča. Upravnik osrednjega odbora Philip Kramer se je podal v New York na konferenco a predsednikom I. L. G. W. Davidom Dubinskyem. Skušal ga bo pridobiti za stavko in za finančno podpiranje stavkarjev po mednarodni uniji.

Da je stavka skoraj neizogibna, je razvidno tudi iz razpoloženja krojaških delavcev, ki so silno nezadovoljni z obstoječimi razmerami. Podjetniki grizejo pogodbo in pravnik, kjer ju morejo. 35-urni teden je le na papirju in prav tako tudi lestvične plače, pravijo delavci.

Štirje farmarji aretirani radi organiziranja

Mena, Arkan. — Fevdalce v tej državi je pričela strahati Southern Tenant Farmers unija, ki je bila ustanovljena lansko leto za protekcijo najemninakih farmarjev. Razvila se je že toliko, da so bili aretirani štiri organizatorji, dva belopoltna in dva zamorska farmarja, vsi socialisti. Pred sodišče pridejo pod obtožbo, da so "motili delavce". V slučaju obsodbe bodo poslani na državno kaznišniško farmo.

Samo 1,250,000 delavcev dobi religiozno delo

Poročilo v Rooseveltovi poslanici se zmotno tolmači

Washington, D. C. — (FP) — Načelnik federalne religijne administracije Hopkins je v razgovoru s časopisnimi poročevalci izjavil, da bo le 1,250,000 delavcev, ki so sedaj na federalni religijni listi, dobilo zaslužek v smislu Rooseveltovega programa, ki ga je predložil kongresu in za čigar izvajanje je zahteval od kongresa štiri milijarde dolarjev. Sedaj je uposlenih pri vladnih projektih 2,250,000 in število se bo povečalo na 3,500,000 v prihodnjem marcu. Mnenje, da bo toliko novih delavcev uposlenih pri teh projektih, ki se je vzdrževalo po objavi Rooseveltove poslanice, je bilo zmotno.

Nadaljnja vprašanja, ki so jih stavili poročevalci Hopkinsu, so odkrila, da mnogi, ki se sedaj smatrajo za "uposiljive", bodo najbrž vključeni v razred "neuposiljivih". To pomeni, da bodo brisani s federalne religijne liste in njih oskrbo bodo morale prevzeti okrajne in državne avtoritete. Hopkins je rekel, da bo veliko delavcev, ki so sedaj uposleni pri vladnih delih, klasificiranih kot "neuposiljivi", drugi, ki mislijo, da ne spadajo v to kategorijo, pa ne bodo mogli dobiti dela pri velikih industrijskih koncentrih. Vladni uradniki, ki bodo preiskovali posamezne slučaje, bodo odločili, kdo spada in kdo ne spada v kategorijo "neuposiljivih" delavcev.

Le bankirjem ni novi pennsylvanski governor ničesar objubil. Obratno jih je pokaral, da ne bo trpel njih ljubostov v

NOVI GOVERNER V PENNI JE VELIKO OBLJUBIL

Kapitalistom je objubil, da bo protektiral njih profitni sistem, delavce pred izkoriščanjem, male davkoplačevalce pred visokimi davki, starim bo dal penzije

BANKIRJEM PANIČI(?)

Harrisburg, Pa. — Novi pennsylvanski governor George H. Earle je ob vstopilčenju bil izredno generozen v obljubami. Tako jih je metal iz velikega žaklja na vse strani, da je prekosilo celo Roosevelta samega, sigurno pa Pinchota.

Vsakemu sloju je nekaj objubil. Kapitaliste je na primer zagotovil, da "veruje v profitni motiv in privatno svojino, ker tvori edino bazo za nadaljnji napredek naše obstoječe civilizacije." Moral pa se bodo nekoliko "poboljšati", za kar bo skrbel njegova demokratska administracija. Delavce ne bodo smeli več tako izkoriščati kakor so jih navajeni.

Skratka, Pennsylvančanom je objubil "new deal". Kapitalistom je zagotovil pravico do "zmernega" profita, njih suženjem, delavcem, pa nekoliko več protekcije od države. Za brezposelne naj bi bila ta protekcija v nekoliko večji doli, za izgarnostarke in starke, ki so brez sredstev, pa penzija. Glede protekcije uposlenih je govoril nekaj o potrebi kontrole strojev, karkoli že to pomeni.

Mlekarstvu trstu in javnonapravnim magnatom je povedal, da nekoliko preveč žulijo farmarje in odjemalce. Pokazal je na širjenje gibanja za poobčinjenje javnih naprav. Ker je pa on proti javnemu lastništvu, je vsem prizadetim magnatom povedal, da se bodo morali podvreči stroji državni — kontrolni. To posebno zadene elektrarske barone pa tudi mlekarški trust.

Splah je bil Earlejev govor prejet z državno kontrolo in regulacijo, kar je star evangelij "liberalnih" reformistov. Demokrate "novega deala" so ga le preplekali in oblekli v novo suktnjo in ga privlekli na dan kot rešitelja gnilega kapitalizma.

Ker je novi governor največje industrijske države v Ameriki toliko poudarjal potrebo vladne kontrole in regulacije, je dobro omenil, da se kapitalisti tega preperelega evangelija nič več ne boje. Vprašajte kateregakoli javnonapravnega magnata, če je za državno regulacijo, in vam bo odgovoril z velikim DA. Kapitalizem je namreč spoznal, predvsem pa javnonapravne družbe, da je državna regulacija njegova najboljša zaščita pred podržavljenjem. Cene in profite itak nastavlja sam, ker kontrolira državne regulacijske komisije.

Ta kriza je ameriške kapitaliste še posebno uverila o potrebi vladne "kontrole". Saj delajo vse javnonapravne družbe skozi vso krizo skoraj prav tako velike profite kakor so jih v Coolidgevi eri, nekatere še celo večje. Tudi velebiznis na splošno je izredno navdušen za "new-dealsko" regulacijo, ker mu daje večjo svobodo pri narekovanju monopolskih cen in organizaciji kakor jo je imel kdaj prej po sprejetju antitrustne zakonodaje ob zatonu zadnjega stoletja.

Le bankirjem ni novi pennsylvanski governor ničesar objubil. Obratno jih je pokaral, da ne bo trpel njih ljubostov v

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodnja in Zdravstvena Zveza (Ivan Čengul) in Kanado \$2.00 na leto, \$2.00 na pol leta, \$1.00 na četrt leta; na Chicago in Cincinatti \$1.50 na leto, \$0.75 na pol leta; na Los Angeles \$1.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Cincinatti \$1.50 per year, foreign countries \$2.00 per year.

Čena oglavov po dogovoru.—Kopirski dupljev in nenarobnih članov se ne vračajo. Kopirski literarne vsebine (vrtice, pesmi, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, da je priložil poštnino.

Member of the Federated Press

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Z letne seje SDD Collinwood, O.—Dne 16. in 17. januarja se je vršila letna seja delničarjev Slovenskega delavskega doma na Waterloo rd. Za to sejo so se organizirali naši slovenski demokratje, kojim pa demokracija ni znana ne poznana. Organizirali so se le vsled bojazni, da njihov kampanjski vodja ne izgubi pravice do sedenja kot direktor. Toda zmagal je, Slovenski dom pa je spet za eno leto rešen!

Ze pred dobrim mesecem me je neki član kluba št. 49 JSZ opomnil, da je siljal, da je Barbič v zvezi z Joškom Penkotom, zastopnikom "Amerijske Domovine". Dotični član je bil hud, ko me je vprašal, če je to res. Pojasnil sem, da Joška nisem videl že mesec dni, kam šele, da bi bil z njim v kakšni zvezi. Pri tem pa sem takoj opazil, da nekdo širi kulisjačo kampanjo s trikom, češ: "Poglejte Barbiča, s kom se pa jadaš in za koga!" Kajti s takimi trikii se lahko napravi razkol med socialisti in naprednim elementom.

Vinko Godina je bil v direktoriju SDD do prošle seje. Lani je prišel nekaj v spor z ostalimi. Kot se je on izrazil, bi po njegovem mnenju moralo biti več delničarjev. Vinko rad kaj pove Johnu Rožancu, staremu direktorju, ki je tudi demokratični vodja v našem wardu. To je Godinova napaka. Kajti podvodja demokratov takoj obvesti ostale slovenske demokratje. Tako je bil obveščten John Lokar ml., ki je šel brž k dvema drugima direktorjema v SDD in dejal: "Oni se organizirajo, dajmo se še mi!" Eden mu je odsvetoval z "ne", ker ni demokrat.

Ampak — organizirali so se! Sedaj pa je bil strah, da stojim jaz za "blokom". Kajti tudi meni se je svetovalo, naj se nikar ne organiziram. Povedal sem, da meni ni ničesar znanega ter da nisem v nobenem "bloku", ker v resnici nisem bil; sem prezaposlen z drugim delom.

Ko smo se pričeli zbirati na seji, sem takoj opazil ljudi, ki se jih navadno ne vidi na Waterloo rd., pač pa na Holmes ave. in okolici. Takoj sem spoznal, kaj smo. Pozneje mi je prijatelj pravil, da je moj nasprotnik hodil po hišah kot Paul Revere, ki je jezdil na konju in klical k ustanjaji. "Oho", sem si mislil: "To je eden onih, ki so svojočasno pisali kako je Barbič hodil okrog in nagovarjal ljudi, naj pridejo na sejo."

J. Zajc, ki prihaja iz Minnesote, me je vprašal že pred meseci, če bom sprejel kandidaturu za predsednika, da bo seja prej končana, če jo bom jaz vodil. Dejal sem, da bom, če bodo tako želeli. Ampak topot so demokratje že izvolili svojega demokratičnega vodjo. In ko sem kandidatoru apregel, jo je "po navodilu" tudi Rožanc. Potem je stavlil predlog, naj se kar javno voli, da bo prej končano. Bil je gotov zmage, in zmagal je. Nismo pa dovolili javnih volitev, ker so nelegalne. Zanj je bilo oddanih 88 demokratičnih, zame pa 61 tretimislelih glasov. Radi tega smo zborovali dva dni s čez časom, mesto en večer, kot smo prejšnji dve leti, ko sem jaz predsedoval. Oni "preko mosta" in ženice—vse je bilo za demokratje. Za pomoč je dobil tajnika jugoslovanskih demokratov Mariana Urbančiča. S tem je bilo vprašanje demokracije rešeno.

Ze koj prvi večer mi je hotel pokazati svojo moč, a je nisem hotel videti, ker se malo tudi jaz pazumem na razna vprašanja. Pri vsem tem so seveda najbolj "vrteli" Vinka Godina, ker si ni postavil prave podlage in ni imel dokazov. Pa tudi če bi jih imel, ne bi nič pomagalo. Kot se sodi, sta bila Urbančič in Penko izbrana kot zagovornika demokratov, da pobijata socialiste ter napredno misleče delničarje. Kajti ona dva imata "debele" glasove, kot bi prihajali iz sodi. Posebno se je odlikoval Urbančič, ki je pobijal vse, kar je prišlo na površje od naše strani. Se celo kolektanje za čitalnico, kot da je to moja ustanova. Ampak stari Lokar nam je pa pri tem vendarle pomagal—in zmagali smo! Za čitalnico se je nabrala vsota \$15.58, zakar se darovalcem iskreno zahvaljujem. Louis Dugar se je izrazil, da bi bil za čitalnico, a je ista na strankarski podlagi. Toda Louis se moti. Časopisje in knjige so priča, na kakšni podlagi je čitalnica SDD.

Znano je, da oni rojaki, ki so proti strankarstvu, so navadno največji strankarji, in navadno tudi najbolj nesposobne upravne stranke. Tudi Rožanc, ko je zavel mesto predsednika, je apeliral na delničarje, naj bodo nepristranski, on sam pa je prišel na sejo kot strankarski demokrat.

Delničar Vinko Godina je poročal, da je bilo v januarju 1934 oddanih zanj šest glasov, naštet pa sta bila le dva. Tonetu Rupniku, ki se ga smatra kot komunisto, se je to dopadlo in se je Vinku smehljaj. Tone je menjal, da pozabili, da v sovjetski republiki kršilec zakonov in predpisov postavijo ob zid.

Zbornico in njenega predsednika sem vprašal glede spora z delnico Ivana Jonteza. Lokar ml. je izjavil, da je on nastopil proti, ker da se je Jontez izrazil, da bo "sfiksaj" njega (Lokarja), ko pride v domov direktorji. Zato pa je sedaj on njega (Jonteza), kajti dotična delnica ni bila pravilno izdana. Jontez ni bil navzoč in se ni mogel zavovarjati, bil pa je prej, ker je zastopal klub št. 49 JSZ, ampak je že odšel.

Govorilo se je, da legalno Jontez ni bil opravičen do delnice, ampak principielno se bi morala delnica tako urediti, da bi bil lahko direktor. Po mojem mnenju se o legalnosti ne more govoriti, kajti v tej zadevi bi imelo le sodišče zadnjo besedo. Stvar se pa bi bila prav lahko uredila, če ne bi Lokar nasprotoval in če bi bil Jontez vztrajen. Glede te zadeve sem se posvetoval z nekimi slovenskim pravnikom, ki se je izrazil, da so bili direktorji zadnji, ki bi imeli kaj ugovarjati proti svoji lastni pomoti. Tone Rupnik se je izrazil da direktorji SDD ni dosti zgbil, ker Jontez ni direktor. Moj odgovor pa je bil, da direktorij SDD tudi ni nič izgubil, ko je pred par leti njega izgubil. To je bilo takrat, kot on pravi, "ko je šel osel samo enkrat na led."

Končno je bila sporna delnica vrnjena pokojnemu Martinu Zajcu, ki pa dosedaj še ni poročal, če jo je prejel ali ne. Upraviteljica pokojnega je bila njegova vdova mrs. Josephine Zajc, sedaj mrs. Josephine Jontez. In kot upraviteljica ali oskrbnica pokojnikovega premoženja, je pač lahko oddala delnico komur je hotela. Pri tem ni nobenega vprašanja, komu bi jo smela izročiti. Edina napaka je bila v tem, da delnica ni bila rekordirana na zapuščinskem sodišču. Martin Urbančič, kot podpredsednik, je odločil v prid demokratom. V tem smislu je predlagal, da je direktorij ravnal pravilno.

Morda se bo kdo hudoval nad mojim poročilom. Glede tega moram povedati, da sem poročal po ameriško in demokratiško tako, kot se je godilo. Tako se tudi meni dopade. Škodovalo ne bo nikomur, koristilo pa lahko, da se v bodoče kaj takega "kar ni v pravilniku NRA", ne bo več dogajalo.

Med našimi rojaki in rojakinjami jih je le malo, ki bi imeli razvit čut humorja. Kajti na tej seji sem opazil, da so nekateri imeli kisle obraze ko Heinzove kumarce, drugim pa je švigal blisk z obrazov. Meni so vsi taki prizori v dopadenje. To moje poročilo je res precej dolgo in obširno. Ker pa že dolgo nisem nič poročal iz naše metropole, izvemši pred par dnevi o zaključku imenovanja seje, sem pa se daj več.—Frank Barbič, 53.

Svet se giblje...

Biwabik, Minn.—Prigibno pošiljam naročnino našemu koristnemu dnevniku Prosveti in obenem želim napisati par besed, da ne bodo čitatelji mialili, da me ni več med živimi.

V Prosveti sem čital, da so se zdravniki na Angleškem organizirali in pridružili delavski organizaciji. To je novica, ki me je zelo razveselila. Upam, da je razveselila tudi druge delavce, kajti ta vest pokazuje, da svet se vendarle giblje, četudi počasi.

Pred 50 leti, ko sem bil še mlad in sem bil hlapec (22 let), je bilo povsem drugače. Takrat je gospoda računala, da hlapec niso ljudje. Hlapec so imeli za navadno ničvredno živinče. Toda višje postavljenim nisem delal nikakršnih komplimentov. Služil sem pri premožni družini. Govorili so tri "šprah": svojo, nemško in italijansko. Nekoč sem šel v Sežano po opravkih. Tam je bilo v uradu več uradnikov. Ko sem se vračal proti domu, sem došel enega teh uradnikov, ki je imel s seboj svojega peička. Vprašal sem ga, če je to njegovo pse. Pa se je odrezal, da kaj to meni mar. Odvrnil sem, da lahko vprašam. Čez par dni se je dotični uradnik sešel z mojim gospodarjem. Seveda me je poznal, pa je dejal mojemu gospodarju, da me slabo izobražuje, ker tako grobo pozdravljam ljudi na cesti. Seveda mi je gospodar "dal šolo". Odgovoril sem, da sem ga dostojno nagovoril, kajti rekel sem mu "VI". Kaj hoče še več! To je zadostovalo!

Želim Prosveti mnogo novih naročnikov in čitatev! Frank Karish, 210.

Naši računi gredo v ničle!

Finleyville, Pa.—Odločil sem se, da pričnem ta dopis s par opazkami o pravkar prošlem letu 1934.

Tukaj nas je veliko brezposelnih. V prošlem letu smo bili brez dela celih 12 mesecev in če ne bo boljše letos, bomo pa brez dela kar 13 mesecev! Če pregledamo naše "račune", vidimo, da so v njih same ničle na vseh krajih. Vsi naši računi gredo v veličanske vsote —

\$6000000. In če je med čitatelji glade tega kaj kakšen neveren Tomaž, naj račun kar sam popravi. Prosto mu!

Kljub temu pa pri nas nismo v prošlem letu prodajali žalosti. Ne, ne! Na 22. decembra smo namreč pokazali, da pri nas še živi domača zabava, kajti udeleženci in udeleženke so se dobro zabavali in zadovoljni so odšli vsak na svoj dom po končani zabavi.

Zahvala za uspešno prireditve gre odboru: A. Kunčiču, A. Prograju in J. Renkotu. Dalje pa našim pridnim gospodinjam za okusno hrano in sladke orehove potpice. Sodelovale so: Josephine Rček, Mary Progar in Francis Resnik. Iskrena zahvala! Upam, da bi v kratkem spet kaj siličnega priredili.

Frank Pernišek.

Naše stavbinke in posojilno društvo

Waukegan-No. Chicago, Ill.—Le malokdaj se čuje o stavbinških in posojilnih družtvih v slovenskem časopisju. Da so naša taka društva potrebna in koristna vsaki slovenski naselbini, se je izkazalo v polni luči zadnjih par let, ko so banke ena za drugo vrsto zapirale, tisoče in tisoče trdo zaslužnega denarja je bilo pa za vedno izgubljenega. Vse drugače je v naselbinah, kjer nimajo taka društva. Ljudje so zaupali domačemu podjetju, vložili so svoje prihranke v svoje društvo. In kadar so ga potrebovali, so dobili svoj denar nazaj z obrestmi vred.

Naj bo tu omenjeno, da tu v Waukeganu in North Chicagu ("ameriški Vrhniki") je eno takih društev, ki je ponos vse naselbine. Vse obilicije plačuje redno in ni nikomur treba čakati za denar, ampak ga dobi kadar želi. Pri tem društvu imajo shranjen denar vsa slovenska podporna društva v tej naselbini, in valed tega tudi niso izgubila v zaprtih bankah; morda kako malo vsoto, ki so jo imeli na čekovnem računu. To društvo, North Shore Building & Loan Association, posluje že 14. leto in ima premoženja nad pol milijona dolarjev. Je pod strogim državnim nadzorstvom ter je tudi član Federal Home Loan banke.

Novo (56.) serijo delnic otvoril 2. februarja. Delnice se plačujejo tedensko po 12¼c ali 25c vsaka. Priporočljivo je, da si jih bi nabavili vsi, kdor le more in čim več mogoče, kajti prihranjen denar je boljši kakor zapravljen stotak. Ako si kdo misli denar izposoditi od tega društva, je sedaj ugodna prilika, ker ima na rokah večjo vsoto denarja in se posojilo lahko takoj izvrši.

Pod ugodnimi pogoji se v našem odda znani Možinov park z vsemi potrebnimi pripravami za gostilno, dvorano, kegljnice, senčnati prostor za izlete ali piknike itd. Math Ivanetič.

Rojakom v svariolo

Versailles, Pa. — Po pennsylvanski naselbinah se klati neki prebrisan slepar, kateremu je že več rojakov sedlo na limanice. Pri rojakih lehta denar pod pretvezo, da mu posodijo. Mene je dobro nasumkal, tako tudi več drugih. Da ga boste spoznali, naj omenim, da je majhne postave, star okrog 54 let in doma iz Boveca (F116). Rojaki, varujte se ga, da se koga druga ne otegnani za težko prislužene novce. Joseph Robich.

Delavstvo v Wis. nastopi proti kom-panijskim unijam

Milwaukee. — Eksekutiva državne delavske federacije bo šla pred državno zbornico z zahtevo za prepoved kompanijskih unij. Tako je zaključila na svojem zborovanju v tem mestu. Od legolatur bo tudi zahtevala skrajšanje delovnika na 30 ur v tednu.

Duhovniki v civilu

Dokončno izenačenje vseh državljanov v Turčiji. — Popolna ločitev cerkve od države

V zadnjem času so poročali listi o novih velikih reformah, ki jih je odredila turška vlada. Vsi Turki in Turkinje dobe čisto turška imena, vsi prejšnji naslovi, vsi redi in znaki—razen vojakih—odpadejo, ženske smejo voliti in biti izvoljene v parlament pod istimi pogoji kakor moški, duhovniška oblačila, vseeno katere veroizpovedi, so odpravljena. Skratka, dokončno izenačenje vseh državljanov in državljanek, na zunan in na znotraj, je smisel teh vladnih ukrepov.

Pri tem je po teh reformah udarjena posebno duhovščina. Zadnja koncesija, ki jo je turška vlada dolejš priznavala duhovščini muslimanske veroizpovedi, za muslimanskim trakoviti fes oziroma sarik imamov in molavov izgine popolnoma. A z njim izgine tudi dolga vrsta duhovniških znakov in oblačil vseh drugih konfesij, grško-pravoslavne, katoliške, armenokatoliške itd. Vsi mogoči popi, rabinji, frančiškani, kapucini in sploh zastopniki ter zastopnice vseh verskih združenj in redov, ki so jih posebno v prejšnjih časih tako vneto "importirali" v Turčijo, posebno v Carigrad, se bodo smeli v bodoče pojavljati na cesti samo v civilni obleki. Kar je za turško duhovščino prav, mora biti prav tudi za vso ostalo duhovščino, to je jelezna konsekvencia, ki izvira iz načela popolne ločitve med cerkvijo in državo.

Toda ta konsekvencia bo zadela v prvi vrsti zastopnike nemohamedanskih veroizpovedi. Treba je pomisliti, da Mohamedova vera duhovščine in meništvu v našem pomenu ne pozna. Kar bi bilo podobno našemu meništvu, derištvo, je Kemalova vlada že davno odpravila, kar se tiče imamov, molavov, hodž in kakor se že imenujejo turški duhovni, pa so to bolj nekakšni verski učitelji in predmolitvi v svetliških, njih čin in ime pa si lahko pridobi brez nadaljnega vsak musliman, ki se čuti poklicanega za to in se za ta poklic pripravi. V ostalem je ureditev te zadeve s turško duhovščino povsem notranja turška stvar.

Drugače pa je z drugimi veroizpovedmi, ki imajo svoje glavne rajone izven Turčije: Carigrad je sedež treh vrhovnih cerkvenih poglavarjev, ekumenskega in katoliško-armenskega patriarha ter bolgarskega eksarha, a glavno svojo moč imajo ti cerkveni poglavarji v svojih vrhovnih izven Turčije. Tem kakor tudi vrhovnim zastopnikom drugih veroizpovedi priznava zakon pod nekimi pogoji sicer pravico, da smejo "začasno" pojaviti tudi izven cerkvenih opravil v svoji duhovni noši, za vse ostale niče čine, metropolitike, škofovske, popovske, župniške in druge pa so določbe zakona v polni ljavi, prav tako za menihe, ki igrajo posebno v grško-pravoslavni cerkvi toliko vlogo, da višjega duhovna brez meniškega čina sploh ni.

Ni dvoma, da bo novi zakon s svojim stremljenjem po "laizaciji" dežele vodil do nekkih konfliktov, ki ne bodo več samo notranja turška zadeva. Atenski tisk se je n. pr. že ostro izjavil proti temu zakonu. A vladni reformatorji so odločili, da ne popuste. Zanje je, kakor je izjavil notranji minister Sukri Kaja, "zakon o nošah" nujna potreba, ki temelji na splošnih notranje političnih razlogih in na miru v deželi. Vsako reakcionarno gibanje, ki je ograjalo novo Turčijo, je izviralo iz teokratskega izročila, ki moderno državo sploh zanikuje, zato je naravno, da hoče država to izročilo z vsemi sredstvi potisniti v ozadje, zlomiti njegovo moč in dobiti prsto pot za svoje lastne sveže moči.

Prastaro jajce

Neka ekspedicija s Harvardskega vseučilišča je odkrila v Teksasu jajce, ki mu starost čenijo na okroglo 225 milijonov let, torej na dvakratno starost znamenitih dinozavrovih jajc, ki jih je Andrews svoč čas odkril v puščavi Gobi.

Odkritje so napravili na kraju, kjer je veliko permških skládov. Ze 60 let so iskali tam okamenin, a šele sedaj so našli na tako valto najdbo. Skoraj gotovo je, da je ležalo jajce spocetka ob bregu pradavnega morja in da je kmalu pokril blatni pesek. Kakšni živali bi pripadalo jajce, še ni ugotovljeno, domnevajo pa, da ga je izlegla samica oflakodona, 2 m velike, kuščarju podobne dvoživke. Okolje teh dvoživk so našli v neposredni bližini jajca.

(Dalje iz prve kolone.)

skrajnosti v tem konfliktu in zapira cerkve ter izganja duhovščino, ki je poleg španske meniške najbolj intrigarska na svetu.

Mi ne vemo, koliko je "socialistična" solida vzgoja v Mehiki, okoli katere bruhna najnoviji konflikt, res socialistična. Vemo pa toliko, da možje, ki so na čelu današnjega mehiškega režima, niso nobeni socialisti in še manj so komunisti. Sami se nazivajo "nacionalne revolucionarje". Razen tega, da so naspramni cerkve, bo najbrž na njih malo ali nič naprednega v delavskem pravcu. Socialistična vzgoja v šolah bo najbrž socialistična je po imenu. Pobijanje verskih dogem še ni socializem!

Prav tako nimajo mehiški teroristi, ki se nazivajo "Rdeče srjace" in ki napadajo klerikalno nič skupnega s socialisti zunaj Mehike. Ameriška klerikalna propaganda seveda izrablja ime "Rdeče srjace" na rovaš socialistov in se menoma meče vse, kar je rdeče pobarvam, socialistični lonec.

Bistveno gre v mehiškem konfliktu za dve alternativni: ali naj gre Mehika nazaj v feudalno razmere, ki jih zastopa cerkev, ali naj se osvobodi—kolikor to dopušta ameriški kapitalizem!—v smeri socialnega napredka.

Slika kaže delavca pri gradnji mosta, ki bo zvezal San Francisco z Oaklandom.

(Dalje v zadnji koloni.)

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

ZSILJEVALSKI ŽURNALISTI in podjetja, ki se dajo izsiljevati

V Zagrebu je že več mesecev izhajal list z naslovom "Naše senzacija." Bil je to tako imenovani revolverski list, hlastal je po senzacijah, toda ne po običajnih, ki računajo z instinkti bralcev, ampak po takih, od katerih so si obetali denarne koristi. Priobčevali so napade na posamezne osebe in podjetja, ki so jim očitali take in take zadeve. Po navadi so taka podjetja opozorili vnaprej, češ, imamo članek o vaših početjih, objaviti ga moramo, a če se kako dogovorimo... In podjetje jim je trajaj plačalo tisočake, kakor pa da padejo za tisoč obrekovanje "Naših senzacij." Redakcija tega lista je bila precej številna, organizacija dobro razpeta. Uredniki so se pogosto v pričo strank pogovarjali telefonično s svojimi pajdšaji ter v takih pogovorih stalno govorili: Gospod minister, gospod načelnik itd.—s čimer so pač prepričali stranke, da gre tu za redakcijski, ki ima vplivne zveze.

Zaradi vsega tega je list uspeval. Ljudje, željni senzacij in obrekovanj, so list kupovali, podjetniki in trgovci so se odkupovali pred obrekovanjem z denarjem in vse je šlo lepo. Lovili so talne tudi po drugih mestih. Prišel je takle urednik v podeželsko mesto, sedel v kavarno, vzjel iz aktovke svojo mapo, razložil korespondenco po mizi, zbral svoje vizitke s kakšnim velikim naslovom ("Urednik iz Beograda," načelnik ministrstva" itd.), sedel nekaj časa za mizo in vneto pisal, nato pa se nalašč odstranil za nekaj časa iz tavarne ter pustil na mizi svoje stvari, da so natakarji pregledali in prebrali vizitko ter razširili med gosti novice o visokem gošču. Potem je takle urednik ali načelnik lahko dobil odjemalce; ar sami so letali okrog njega.

Nazadnje pa je policija pogledala vmes in zaprla vse uredniške teh ("Senzacij" z obtožbo, da so izsiljevali.

Toda nekaj zanima javnost: kakor se posebej: tisti trčevci in podjetniki, ki so dali izsiljevati, ki so torej plačevali tisočake, da ne bi bili osramoteni v tem revolverskem listu, so imeli pač resnično grehe na svoji vesti, sicer ne bi tjavendan plačevali odkupnine. Javnost namina, ali so tudi proti tem trčevcem in podjetnikom uvedle oblasti preiskavo, da se dožene, kakšne so tiste umazane zadeve, ki je zaradi njih marsikateri podjetnik rajši plačal težke tisočake, kakor pa da bi prišle v javnost. Pri izsiljevanju sta merom dva krivca: izsiljevalec in tisti, ki se da izsiljevati, ker na pac grehe na grbi. Toda o nam nam novice iz Zagreba nič ne poročajo.

Za zagrebskega bana je bil imenovan bivši minister dr. Ljilja Kostrenčić. Kakor znano, je bil prejšnji ban dr. Perović po kraljevi oporoki določen član regentskega sveta ter bil šele zdaj imenovan njegov naslednik na zagrebski banški pravi.

Priznal je umor svojega dekleta.—V novomeškem zaporu se pol leta nahaja 36-letni Vantin Pisanec, ki je služil v Kremen za hlapca. Osumljen je bil umora svojega dekleta, 38-letne Neže Zalokarjeve iz Lesnca. Osumljenec pa je ves preiskave tajil sleherno skrivno, šele zdaj po šestih mesecih zapora je priznal svoje delanje. Meseca junija so namreč našli v samotnem gozdu v bližini Boštjana razpadlo žensko truplo. Oblastveni komisija je dognala, da je bila ženska pred nekaj dnevi ubita s topim predmetom. Imela je počeno lobanjo. Po obliki je določila sestra ugotovila, da je umorjenka njena sestra, 38-letna Neža Zalokarjeva. Nastala je vprašanje, kdo jo je ubil? Sestra je izpovedala, da je šla na sestrino dolino okopavati krompir in korožo, in to v družbi svoje sestre, 36-letnega hlapca Vantinisa Pisanca. Umora osuđenec je zdaj na čigi v aretarnici. Toda ta je tajil sleherno

Kdo kuje dobiček iz sladkorne pese na zapadu?

Ne farmarji ne delavci, marveč sladkorni baroni, ki so ogoljufali prve za \$9,000,000

Denver. — (FP) — Medtem, ko gredo farmarji, ki pridelajo sladkorno peso, na kant in delavci, ki delajo na njih poljih, ne zaslužijo niti za najboljši življenje, pač pa jih mora vzdržati relief, dela Great Western Sugar kompanija tako velike profite, da fiktivno delajo preglativo njenim direktorjem.

Najnovejšo odkritje o tej bogati družbi je trik, katerega se je poslužila, da zakrije svoje velikanske profite. Njen predsednik William D. Lippitt, ki živi v New Jerseyju, je pred tamošnjim državnim komisarjem Bakesom priznal, da je družba ustanovila "holding" kompanijo z namenom, da razdeli nadprofite tako, da ne bodo ne farmarji ne delavci nič sumili o tem. In razdelila jih je devet milijonov pod roko.

Radi tega trika so farmarji in delavci postali furiozni, ker se čutijo ogoljufane za to vso. Družba namreč prihaja vsako leto pred te farmarje a povestjo o slabem biznisu in nizki ceni. In ker ima monopol, plača farmarjem za sladkorno peso kolikor pač hoče. In ker farmarji ne dobe dosti za svoj pridelek, je naravno, da slabo plačujejo tudi delavce. V preteklih letih so to delo opravljali veličina Mehikanci, v krizi so jih pričeli pa izpodrivati domačini.

In ta družba v resnici dela velikanske profite. Ustanovljena je bila leta 1906. Prednostnih delnic je prodala za 15 milijonov, kar predstavlja fiktivno vloženi kapital. Z vsako prednostno delnico je kupec dobil zastojno eno navadno delnico. Veliko večino delnic je pokupil majhen krožek milijonarjev.

Finančna zgodovina te družbe je med najbolj dobičkanosnimi podjetji v državi. Samo v zadnjih petih letih je družba napravila 65 milijonov profita ali nad štirikrat več kakor znaša fiktivno vložena glavica. V zadnjih 12 letih sta bili le dve "suhi"; eno leto je družba naredila 3%, drugo pa 6% deficita. Vseh ostalih deset let je družba spravila pa od 17% do 80% profita, povprečno nad 40% na leto.

Ima tudi gigantski rezervni sklad, ki se šče med 80 in 35 milijoni. Iz tega sklada je vzela tudi prej omenjenih devet milijonov in jih prenesla v blagajno svoje "holding" kompanije (podjetje, ki je le na papirju), slednja jih je pa izplačala kot dividende pivotno zaslanemu krožku magnatov, ki jo kontrolira in skopl njo tudi Great Western Sugar kompanijo.

Samo v vojnih letih, od 1917 do 1920, je družba izplačala \$178 dividend na vsako navadno delnico, v katere niso delničarji vložili niti centa, ampak so jih dobili kot "bonus".

V pričlo tega profitarstva, oziroma vsled tega raketirstva

pa garajo družine poljedelkih delavcev od pomladi do jeseni in od jutra do mraka za približno borih dvesto dolarjev. In

popadeno delo staršev in otrok, ki se plazijo po njivah prav tako od ranega jutra do večera in v šolski sezoni na račun svoje izobrazbe. In ker ne zaslužijo dovolj niti za najbednejšo prehrano, jih mora vzdržavati država. Res čudna dežela je ta naša Amerika.

Politika uprave RFC izzvala odpor železnicarjev

Predsednik vladne korporacije odklonil posojilo in nad tri tisoč delavcev bo morda izgubilo zaslužek

Washington, D. C.—Boj, da 3400 delavcev ne izgubi zaslužka, se je pričel na več frontah. Za situacijo je odgovorna politika uprave vladne korporacije za rekonstrukcijo financ.

Jesse H. Jones, načelnik vladne korporacije, je namreč odklonil finančno pomoč Minneapolis & St. Louis železnici, kakor je sodišče odredilo, da se železnica prodaja na javni dražbi 11. februarja. Ako pride do tega, je gotovo, da bo lastnina železnice prišla v roke drugim železniškim družbam in delavci bodo vrženi v vrste brezposelnih.

Uprava Minneapolis & St. Louis železnice je vprašala vladno korporacijo za posojilo, ki bi ji omogočilo reorganizacijo, da bi lahko še nadalje operirala nad dva tisoč milj dolgo železniško progno v državah Minnesota, South Dakota, Illinois in Iowa in obdržala vse delavce na delu. Jones je apel odklonil in povedal, da je za to, da se lastnina železnice razdeli. Vsaki železnici, ki bi hotela kupiti del lastnine, je ponudil tudi posojilo iz sklada korporacije.

Jonesova ponudba je dala povod raznim govoricam. Domneva se, da se on strinja s Princeem v načrtu, ki je bil predložen pred enim letom in določa konsolidacijo vseh ameriških železnic v sedmih velikih sistemih, ki bi, ako se bo izvršila, vrgla najmanj 300,000 železnicarjev na cesto. Da ta domneva ni brez podlage, dokazuje dejstvo, da je John W. Barringer, avtor omenjenega načrta, glavni Jonesov svetovalec v zadevah, ki se nanašajo na železnice.

Vse bratovščine železnicarjev nasprotujejo temu načrtu in prodaji železnice na javni dražbi. Proti temu so nastopili celo lastniki obveznic, ki želijo, da ostane lastnina železnice nedotaknjena. Vsi ti interesi inštalirajo, da železnica ne bo delala izgub, ako bo ekonomično upravljana.

Protesti dežujejo na člane kongresa in upravo RFC od železniških unij in drugih, ki so zainteresirani in stvar in proti odločitvi velikega števila železnicarjev.

ZADRUGARJI VI. DIJO FAŠIZEM V TENDENCAH NRA

New York. — (FP) — Na konferenci konzumarskih klubov in združenih organizacij je bilo izrečenih precej pikrih besed na račun "novih dealerjev". Na konferenci je bilo zastopanih 20 organizacij z okrog 100 zastopniki.

E. J. Lever, predsednik Cooperative Distributors, Inc., vidi v NRA "vse elemente vstajajočega fašizma. Bizniški interesi se pripravljajo na nov napad. Prvi znaki so že vidni v naraščajočem ignoriranju odjemalskih interesov s strani vlade, še bolj pa s strani pravilnikov."

Vlado je kritiziral tudi tajnik Ameriške združne lige E. R. Bowen. "Tisti konzumenti, ki se zanašajo na vladno protekcijo, bodo doživeli razočaranje, je poudarjal on. "Vlada se nagne le na tisto stran, s katere prihaja največji pritisk. In če se konzumenti ne organizirajo in prevzamejo biznisa v svoje roke v formi zadrug, ni nobenega upanja, da bi se mogli braniti."

Slovenska Narodna Podporna Jednota

1904
2657-39 Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Tel. Rockwell 4904
GLAVNI ODBOR S. N. P. J.
UPRAVNI ODBOR:
VINCENT CAINKAR, predsednik..... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik..... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
LAWRENCE GRADISHEK, taj. bol. odd. 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik..... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP GODENA, upravitelj glasila..... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN MOLEK, urednik glasila..... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:
FRANK SOMRAK, prvi podpredsednik..... 806 E. 74th St., Cleveland, O.
JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik..... 1198 E. 170th St., Cleveland, O.
GOSPODARSKI ODBOR:
MATH PETROVICH, predsednik..... 595 E. 140th St., Cleveland, O.
ANTHONY CVETKOVICH..... 988 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
JOHN OLIP..... 149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.
POROTNI ODBOR:
JOHN GORSEK, predsednik..... 414 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON ŠULAR..... Box 27, Arma, Kans.
JOHN TRČELJ..... Box 267, Strabane, Pa.
FRANK PODBOJ..... Box 61, Parkhill, Pa.
FRANK BARBICH..... 16010 Parkgrove Ave., Cleveland, O.

NADEBNI ODBOR:
FRANK ZAITZ, predsednik..... 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
FRED MALGAI..... 25 Central Park, Peru, Ill.
JACOB AMBROZICH..... 418 Pierce St., Eveleth, Minn.

POZORI!—Korespondenca z glavnimi odborniki, ki delajo v št. urah, se vesi tabalo: VSA FIRMA, ki se nanašajo na posloj gl. predsednika, naj se nanašajo na predsednika. VSE DRUGARNE politične in stvari, ki se tičejo gl. upravnega odbora in jednote vsebuje naj se pošiljajo na gl. tajništvo. Vse zadeve, ki se tičejo gl. odbora, naj se pošiljajo na bol. tajništvo. Vse zadeve v zvezi s blagajniškim poslom, naj se pošiljajo na blagajništvo. VSE PRITOŽBE glede polnočevja in gl. upravnega odbora naj se pošiljajo Frank Zajca, predsednika nadzornega odbora. VSE PRIZIVI na gl. upravni odbor se naj pošiljajo na John Gorška, predsednika porotnega odbora. VSI DOPISI in drugi spisi, nanašajoči na gl. upravni odbor, naj se pošiljajo na sekretarja gl. jednote, naj se pošiljajo na "PROSVETA", 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. NOTE: Correspondence with the Executive Board should be addressed as follows: Communications for the Executive Board should be addressed to him. All remittances of money and business concerning lodges and members other than sick benefit should be addressed to secretary's office. Matters of sick benefit should be addressed to the assistant secretary. Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up with him. Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank Zajca, chairman of the Board of Supervisors. Charges, complaints and appeals should be addressed to John Goršek, chairman, Judicial Committee.

Orientacija unijskega delavstva v Argentini Organizirano delavstvo se grupira okrog nove federacije

Buenos Aires, Argentina. — Razvoj strokovnega unionizma in sploh delavskega gibanja v Argentini ima svoje posebnosti kakor v vsaki deželi. Dasi je Argentina predominantno agrarna dežela z bogato živinorejo, ima kljub temu cvetočo industrijo, ki je relativno še mlada. Svetovna kriza se tudi v tej deželi pozna, vendar ne toliko kakor v industrijalno razvitih državah.

Z ozirom na strokovne organizacije je argentinsko delavstvo razdeljeno na več skupin, v glavnem na štiri, ki imajo vse skupaj nad 230,000 članov. Ogromna večina, 215,000 jih spada v Splošno delavsko federacijo, ki je nastala z združitvijo Confederacion Obrera Argentina in Union Sindical Argentina.

Splošna delavska federacija ima v bližnji bodočnosti obdržati svoj prvi kongres, ki bo novemu gibanju dal smernice. Kakor je razvidno iz provizoričnih pravil, bo federacija ali Narodni center neustrankarski in interesu organske enotnosti. Članom prepušča popolno svobodo, "da se posvetijo takim aktivnostim, ki se jim zde najboljšje za dosego socialnega izboljšanja... Tudi so svobodni, da si lahko izberejo tako formo organizacije, ki se jim vidi najbolj prikladna, ki se jim vidi najbolj prikladna za njih industrije, to je industrijsko ali poklicno."

Napačno bi bilo pa iz tega sklepati, da je argentinsko delavstvo prepojeno na primer s sindikalizmom ali pa, da je politično brezbrizno. Politično se udeležuje v socialistični stranki, ki je pri zadnjih volitvah dobila kontrolo nad glavnim mestom — Buenos Aires. Ima tudi relativno močno skupino poslancev v državnem zborniku.

Druga najmočnejša unijska skupina so anarhisti z 10,000 člani. Ta skupina je pridružena Mednarodni delavski zvezi (anarhistična, internacionalna) in tudi Panameriški anarhistični zvezi. Da ni močnejša, skrbi za to vlada, ki anarhiste stalno preganja.

Konferenca je soglasno sprejela resolucijo, v kateri urgira kongres na sprejetje dovolj strogega zakona za protekcijo odjemalcev s predpisovanjem kvalitete blaga.

Komunistične unije imajo okrog pet tisoč članov, katoliške pa še manj. Prihodnji kongres delavske federacije se bo bavil tudi s pridružitvijo Mednarodni federaciji strokovnih unij. Ena sekcija federacije, Confederacion Obrera Argentina, je bila sicer že pred združitvijo v nji. Teh veži še tudi ni pretrgala in je ta sekcija še vedno članica strokovne internacionale.

Novi governer v Penni je veliko obljudil

(Nadaljevanje s 1. strani.) Harrisburgu, češ, da ne mara očitkov, da bankirji kontrolirajo vlado. Bolj cinični opazovalci pravijo, da jim s tem le hoče prihraniti nekaj tisočakov, ker bankirji bodo itak dobili, kar bodo hoteli.

Earle ni pozabil niti malih davkoplačevalcev. Tem je obljudil, da bo davčno breme preloženo na rame tistih, ki davke najlažje plačujejo.

O vseh teh obljubah pravijo neverjetni Tomaži in tisti, ki poznajo Earlejevo preteklost, da je novi governer tako generozen s svojimi obljubami predvser radi tega, ker je kontrola senatne zbornice v rokah republikancev. Pri prihodnjih volitvah bodo demokratje lahko kazali na republikance, češ, nismo mogli tega in tega storiti, ker nismo imeli večine v senatni zbornici.

Na drugi strani se je pa Earle sigurno dosti naučil od taktike fašističnih diktatorjev v Evropi. Po povratku iz Rima, kjer je bil ameriški poslanik, je imel le dobre besede za Mussolinija. Bil je tudi velik oboževalec avstrijskega diktatorja Dollfussa, ki je s topovi proklamiral klerofašistično vlado in zadušil avstrijsko delavstvo. Ob času njegovega umora je rekel, da je bil Dollfus največji "kriščanski gentleman."

Boleči glavoboli so prešli

Hammond, Ind., Dec. 18.—Jaz sem trpela za bolečimi glavoboli več mesecev, ampak danes sem popolnoma zdrava. Trinerjevo grenko vino mi je pomagalo in jaz ga toplo priporočam. Mrs. D. V. F."

TRINERJEVO GRENSKO VINO

stimulira pretok sokov v žilodcu, ojačuje mišice črevesja, odžene zaštetanke, kateri struže vaš sistem in vam povzročajo glavobol, to je vzrok zakaj ga ni boljlega zdravila za slucaje zaprtice, plinov, glavobolov, slabega apetita in počutkov utrujenosti. V vseh lekarnah. Jos. Triner Corp., 1333 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. —(Adv.)

Ameriški Nemci v New Yorku proslavljajo Hitlerjevo zmago v Posaarju.

Maksim Gorki:

MATI

SOCIALEN ROMAN

Časih je presenetil mater izbruh jarkega in burnega veselja, ki je obvladalo vse. Po navadi je bilo to ob večerih kadar so čitali v časopisih o delavcih za mejo. Oči so jim vsem aljale od žive, bodre radosti, vsi so bili srečni kot otroci, smejali so se z jasnimi, veselimi smehom in ljubeznivo trkali drug drugega po plečih.

— To so junaki, nemški sodrugi! — je klical kdo, samega veselja pijan.
— Ziveli italijanski sodrugi! — so klicali drugič.

Posiljajo te vesele pozdrave v daljino, prijateljem, ki jih niso poznali in ki niso mogli razumeti njih jezika, so bili — tako se je zdelo — trdno uverjeni, da jih čujejo nepoznani ljudje in da razumejo njihovo navdušenje.

Malorus je govoril z žarečimi očmi in z veliko, vse obsegajočo ljubeznijo.

— Lepo bi bilo, sodrugi, da jim pišemo, kaj? Da izvedo, da žive v daljni Rusiji njih prijatelji, delavci, ki verujejo in izpovedujejo isto religijo, da žive sodrugi, ljudje istih smotrov in da se radujejo njihovih zmag!

In vsi so sanjavo, z radostjo na obrazu, govorili o Francozih, Angležih in Švedih kot o svojih prijateljih, o srcu najbližjih ljudem, ki jih spoštujejo ter čutijo njih radosti in njih gorje.

V tesni izbi se je rodilo veliko čustvo duhovnega sorodstva delavcev vsega sveta, katere je misel izrgala iz jetništva predsodkov in kateri so se čutili za gospodarje svoje življenja. To čustvo je združilo njih duše, vzemirjalo je mater, in dasi ga ni razumela, jo je s svojo radostno, zmagoslavno in mlado, z o-pojno, ljubeznijo in upanja polno silo poživilo.

— Kdo pa ste! — je dejal nekoč Malorusu.
— Vsi so vam sodrugi — Armenci in Židje in Avstrijanci... o vseh govorite kot o svojih prijateljih, vsem vam je bridkost in veselje skupno!

— Vsem moja mamica, vsem! — je vzkliknil Malorus. — Svet je — naš! Svet pripada — delavstvu! Mi ne poznamo narodov, ne plemen, temveč le sodruge in sovraže. Vsi delavci so naši sodrugi, vsi bogatini, vse vlade so naši sovraži. Če s svojimi dobrimi očmi opazuješ svet, če vidiš, koliko nas je delavcev in koliko duhovne sile je v nas — prevzame nepopisno veselje, nepopisna sreča srca, in velik praznik obhaja tvoja duša. In prav tako, mamica, čuti Francoz in Nemeč, če opazujejo to življenje, in prav tako se raduje Italijan. Vsi smo otroci ene matere — velike, nepremagljive misli o bratstvu delavskega ljudstva vseh dežel; Ta misel raste in nas ogreva kakor sonce, kakor drugo sonce je na nebu pravice, in to nebo je razpeto — v delavskem srcu, in kdorkoli in kateregaisibodi imena, vsak socialist je naš brat v duhu vedno, sedaj in na vekov veke!

To otroško veselje, ta svetla, močna vera se je zmerom pogostejše pojavljala med njimi, se širila in močno naraščala. In kečar je mati videla to, je nehote začutila, da se je v resnici nekaj velikega in svetlega, nebeškemu solncu podobnega na svetu rodilo.

Pogosto so prepevali pesni. Preproste, vsem znane pesni so peli na glas in veselo, ampak časih so prepevali nove, posebno skladne, toda nevesele in neobčutne naprave. Polglasno in zamišljeno so jih peli, resnobno, kakor cerkvene. Lica pevcev so bledela in zardevala, in v zvnečih besedah se je čutila velika sila.

Zlasti ena izmed novih pesmi je vznemirjala in razburjala ženo... V tej pesni ni bilo stovkov in ne žalovanja užaljene, po temnih ste-

— Cas je že, mu je odgovorila. Po kratkem molku in kakor da išče prave besede, je nadaljevala: Vse so se ti omožili pred nosom. V vsako gostilno si zahajal, kjerkoli so imeli dekleta; povsod si se ženil. Sedaj jih je ostalo samo še kakega pol ducata. Katera pa se te bo usmilila?

— Teja ne bom privezal na veliki zvon; ko pride čas, boš že izvedela! Če sem se dolgo ženil, je bilo krivo to, ker sem iskal prave, take, ki ima denar, ki je pridna in tudi poštena; in takšno sem sedaj našel.

— Dosti jih že ni imela na razpolago, če je tebe čakala, ga je zbadljivo zavrnila gospodinja. To je Damijana razjezilo, da je užaljen odgovoril: — Kdor išče, najde. Meni se ni mudilo! Poprej sem hotel priti do boljšega zaslužka in imeti tudi nekaj pod palec. Včeraj sem bil prestavljen; sedaj bom dobival po dva dolarja plače na dan in imel tudi boljšo delo. Petindvajset centov več na dan, je že nekaj; sedaj se lahko ženim.

V sobi, kjer je stanoval skupaj s stricem, je našel sorodnika sedečega na postelji. Stric je slišal razgovor z gospodinjo in je sedaj zrl na pečka z začudenim pogledom, kakor da ne verjame, kar je slišal. Po daljšem molku je Damijana odgovorila:

— Cas je že, mu je odgovorila. Po kratkem molku in kakor da išče prave besede, je nadaljevala: Vse so se ti omožili pred nosom. V vsako gostilno si zahajal, kjerkoli so imeli dekleta; povsod si se ženil. Sedaj jih je ostalo samo še kakega pol ducata. Katera pa se te bo usmilila?

— Teja ne bom privezal na veliki zvon; ko pride čas, boš že izvedela! Če sem se dolgo ženil, je bilo krivo to, ker sem iskal prave, take, ki ima denar, ki je pridna in tudi poštena; in takšno sem sedaj našel.

— Dosti jih že ni imela na razpolago, če je tebe čakala, ga je zbadljivo zavrnila gospodinja. To je Damijana razjezilo, da je užaljen odgovoril: — Kdor išče, najde. Meni se ni mudilo! Poprej sem hotel priti do boljšega zaslužka in imeti tudi nekaj pod palec. Včeraj sem bil prestavljen; sedaj bom dobival po dva dolarja plače na dan in imel tudi boljšo delo. Petindvajset centov več na dan, je že nekaj; sedaj se lahko ženim.

V sobi, kjer je stanoval skupaj s stricem, je našel sorodnika sedečega na postelji. Stric je slišal razgovor z gospodinjo in je sedaj zrl na pečka z začudenim pogledom, kakor da ne verjame, kar je slišal. Po daljšem molku je Damijana odgovorila:

— Z enim pa ženim — in sedaj bo resno, da veš.

zah bridkih dvomov samotno blodeče duše, brezosebne in brezbarvne duše, ki jo je ubila beda in uplašil strah. V tej pesni ni bilo žalobnih vzdihov sile, nejasno hrepenenje po prostoru, ni bilo izvijajočega krika vznemirjive smelosti, pripravljene, da uniči zlo in dobro. V tej pesni ni bilo slepe in razdirajoče maščevalnosti in škodoželjnosti — za ustvarjanje nesposobne, v tej pesni ni bilo nič, kar bi spominjalo na stari, tlačanski svet.

Rezke besede in resni napev materi niso ugajali; ampak za besedami in za napevom je ticalo nekaj velikega in s svojo silo dušilo zvok in besedo in budilo v srcu slutnja nedoumljivega. In to je videla na obrazih in v očeh mladine; čutila jo je v njih prsih in vdajajoč se sili te pesni, ne izražajoče se v zvokih in besedah, jo je vselej poslušala s posebnim zanimanjem in z globljim nemirom kot katerokoli drugo pesen.

To pesen so peli bolj tiho nego druge, ampak silnejše je zvenela kot druge in prevzela ljudi kakor zrak — prvega pomladnega dne.

— Zapeti jo moramo na ulici! — je dejal čemerno Vjesovčikov.

Ko so očeta njegovega vsled tatvine zopet odgnali v ječo, je Nikolaj mirno izjavil prijateljem: — Sedaj se shajamo lahko pri meni... Skoro vsak večer je po dokončanem delu sedel kdo izmed tovarišev pri Pavlu, pa so čitali, izpisovali si iz knjig s tako vnemo, da se niti umiti niso utegnili. Južinali in čaj so pili s knjžicami v roki, in mati je od dne do dne manj razumela njih pogovore...

— Lista nam je treba! — je pogosto ponavljal Pavel.

Zivljenje je postalo mrzlično, ljudje so urnejše begali drug k drugemu in od ene knjige k drugi kakor čebele od cveta na cvet.

— Nas imajo že v zobeh! — je dejal nekoč Vjesovčikov. — Nedvomno se kmalu vjame-mo...

— Prepelica je zato, da se vjame v mrežo! — je odgovoril Malorus.

Zmerom bolj je ugajal materi. Kadar jo je poklical za mamico — ji je bilo, kakor da bi ji pogladil lica z mehko, otroško roko.

Ob nedeljah, kadar Pavel ni utegnil, je cepil drva; nekoč je prišel z desko na plečih, vzel sekuro in hitro in spretno nadomestil nagnito stopnico; drugič je skoraj neopazeno popravil plot, ki se je podiral. Med delom je žvižgal, in njegovo žvižganje je bilo prijetno otožno. Nekoč je dejala mati sinu:

— Daj, vzemimo Malorusa na hrano? Obe-ma bode prijetejše — ne bo nama treba dir-jati drug k drugemu.

— Zakaj vam nalagati novo breme? — je vprašal Pavel in zmalaj z rameni.

— To nič ne de! Vse svoje življenje sem se trudila, sama ne vem, zakaj... tem raje za poštenega človeka!

— Napravite po svoji volji! — je odgovoril sin. — Če pride k nam, me bo veselilo.

In Malorus se je preselil k njima.

VIII.

Malaj bajta koncem predmestja je zbu-jala pozornost ljudi, in mnogo sumljivih pogledov je že obviselo na njenih stenah. Pestre, krilate govornice so se spreletavale nad njo — ljudje so se trudili, da izlede in odkrijejo nekaj, kar se je skrivalo za temi stenami. Ponoči so gledali skozi okna, časih je kdo potrkal na steklo ter brž in plaho odskočil.

(Dalje prihodnjik.)

Stric je bil globoko užaljen, toda Damijanove drobne, svetlo-modre, vedno vesele oči so zrl nanj z neko posebno veselostjo, kakor da bi hotel reči: — Le tuzi se, stric, ko ti vse povem, se boš smejal.

Ko je stric končal, se je Damijan veselo zasmel.

— Stric — je rekel, saj še nisem vsega povedal, kaj nameravam. Tista, ki jo bom vzel, ima denar; osem sto ima, jaz imam pa tri stotake, in sedaj še boljše plačo. Vzela se bova; ona bo vzela fante na hrano, deset, dvajset fantov, če bo treba, in kar bom zaslužil, bo šlo na stran. Zvečer bom pretakal pivo v steklenice in ga prodajal; tudi v tem je denar, dosti denarja, če človek zna.

Stric je sedaj vzel ostanek smodke iz ust, pogledal začudeno nečaka in rekel: — Osem sto, praviš, ima in ti imaš tri sto? Ti si možak, Damijan, sedaj pa si gotov tudi mojega tisočaka, da veš. Še tri leta bomo štedili, potem pa odjadramo na Grabnovo posestvo. Damijan, vesel sem, da imaš tako srečo!

Damijan pa še tisti večer ni imel neveste; niti ljubice še ni imel. V Jarnikovi gostilni v Harbor streetu je služila že šest let Jerca, močna, nekoliko okličena, toda čedna deklica.

Ze več tednov je Damijan stalno zahajal k Jarniku in sicer zaradi posebnega vzroka. Jarnikova žena mu je zaupala, da bosta šla z možem že na jesen v stari kraj in Jerca neče iti v drugo službo. Pri Jarniku so bili navajeni, da se je vsaka njihovih dekel omožila in da sta bila Jarnika tudi botra njenim otrokom. V desetih letih, odkar sta vodila gostilno, je prišlo lepo število deklet iz starega kraja k njima; služile so za stanovanje in hrano ter obenem hodile v tovarno. V nekaj letih si je vsaka prihranila nekaj stotakov, obenem pa so si našle primernega moža. Tako so prihajale in odhajale vsa ta dolga leta, druga za drugo. Pri Jarniku so se vršile svatbe in vsaka nevesta je dobila tudi primerno darilo, predno je odšla iz hiše.

Vsi ti pari pa so se večkrat zbirali v gostilni, kjer so se pogovarjali o starih časih, s ponosom kazali svoje otroke in kaj radi pripovedovali o svojih prihrankih.

Ko je Damijan tistega dne naznanil Jarnici, da so mu zvišali plačo in mu dali nekoliko boljše delo, je rekla: — Sedaj pa se lahko ženim, Damijan. Postaven fant si, denar imaš in tudi priden delavec si; vsaka te bo rada vzela.

Damijan je že dolgo iskal prilike, da govori baš o tem z Jarnikovo ženo, do katere je imel neko posebno zaupanje, toda bil je skromnega značaja, molčeč in tudi počasnih misli. Vso svojo mladost je preživel v gozdovih, sredi dolenskih vinogradov. V gostih bukovih gozdovih je pasel živilno in rad sanjal. Dolge ure je lahko sedel ob bistrem studencu, ki je žiborel med grmčevjem in skalovjem, zrl na črno zidovje starega Hmelniškega gradu, visoko gori na strmih skalah, ali pa opazoval sokola, ki je plaval v sinjih višavah prejaže na plen.

Ker je bil sin nezakonske matere, obenem molčeč in boječega značaja, ni imel prijateljev tudi ne med otroci, še manj pa med odraslimi. Kakor vsi taki otroci, je tudi Damijan moral preslišati mnogo zbadljivk in tudi psovok. Ker je bil "večna neroda" in ni ničesar prav napravil, je končno sam verjel, da je brez vsakih sposobnosti; to mu je polagoma vzel vsak pogum, še v večji meri pa samozavest. Tak je ostal, ko je že služil za hlapca in tudi v Ameriki, kjer se je zadovoljil z najslabšim delom v usnjarni.

Bilo je torej nekaj samo-umevnega, da se je v taki ko-ljivji zadevi, kakor je snubitev ali ženitev zatekel k ženski, katera mu je z veseljem prihitala na pomoč, razumivši njegove zapreke in njegovo neodločnost. Iz njenih besed je slutil, da mu želi vse dobro ter privoščil, da bi dobil Jerco. Toda zaman je iskal sedaj primernih besed, baš sedaj, ko je bila lepa prilika. Pa mu je prišla mati Jarnica na pomoč.

— Vidiš, Damijan, Jerca bi se lahko že davno možila, toda ne mara vsakega.

— To je, mati, ker ne mara vsakega. Vem, da bi se že lahko možila, pa se ni hotela.

— Vidiš, Damijan, ona se ni hotela, ker še ni prišel pravi. Ona hoče takega, ki ima kaj pod palec in je delaven in ne pijanec, pa tudi ne babjak. Ti si se zmerom lepo obnašal, zato te bi že hotela; samo korajžjo imej, pa spregovori, saj te ne bo ugriznila!

Tako ga je tisto soboto popoldan učila Jarnikova žena ter mu dala še več drugih nasvetov. Ko pa je končno prišla Jerca, je gospodinja odšla, toda mimogrede je Damijanu še rekla: No, pa se lepo kaj pomenita z Jerco.

— Sedaj sem pa na konju, je rekel končno Damijan, ko je povabil Jerco na čašo piva.

— Kako pa, na konju? ga je nekam začudeno vprašala Jerca, slutivši, kam meri ta večni ženin, kakor so ga dekleta po gostilnah v šali imenovala.

Brezposelni delavci v New Yorku so organizirali pohod pred mestno hišo, katerega pa je policija razbila.

Leta 1934
"Snoči sem bila v operi," pripoveduje kuharica svoji prijateljici.
"Nu, pa kako ti je ugajalo?"
"Imenitno! Vso predstavo je bila godba — rečem ti, kakor v kinu!"
"Nu, Jurček, ali si pismo v redu vrgel v nabiralnik?" vpraša mama.
"Sem, mamica," prikima zadovoljno Jurček. "Denar sem ti pa nazaj prinesel, sem kar brez znamke vrgel noter, ker me nihče ni videl."

Erotika
"Mama, kaj je to erotika?" prasuje nadebudno najmlajši.
"Moj Bog, kako naj vem?" odvrne mati in vzdihne. "Enajst otrok sem morala vzrediti — naj bi pa potem vzela čas, da se brigam za takšne reči..."

Lastniki
Dvonastropnih hiš
Bungalows in
Stanovanjskih hiš

KAKO NAPRAVITE

Gorkejši dom po zimi, in hladnejši dom po letu, in to

EKONOMIČNO

Vaša plinska družba vam nudi avtomatično plinsko gorkoto, poleg tega vam insulira streho, na petletni, lahko odplačilni pogoj.

Ta kombinacija vam nudi:
Manjši račun za kurjavo po zimi.
Do 15 stopinj hladnejše po letu.
Poizvedite kaj ta ponudba pomeni za vašo lastno poslopje. Ni nobene obveznosti. Izpolnite in pošljite priloženi kupon ali pa telefonirajte: Wabash 6000.

Gas Heating Division
THE PEOPLES GAS LIGHT AND COKE COMPANY

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA
v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časopisne knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerne, unijsko delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY
2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE.
Telefon Rockwell 4904
CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na željo tudi vsa ustrezna pojasnila.